

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Co/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4223201006
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4223201006.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobcu: Sociálna poisťovňa, so sídlom: 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 30 807 484, proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom: Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému: JUDr. Danuše Tichá s.r.o., so sídlom: Nám. M. Benku 6, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 52 058 310, o zaplatenie 7.443,95 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 17C/17/2023 – 101 zo dňa 8. novembra 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 17C/17/2023 – 101 zo dňa 8. novembra 2023 potvrdzuje.

II. Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno ako súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 17C/17/2023 – 101 zo dňa 8. novembra 2023 (ďalej aj len „napadnutý rozsudok“) tak, že vo výroku I. žalobu zamietol a vo výroku II. priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok právne odôvodnil primárne ustanoveniami § 238 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 381/2002 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“).

3. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie v podstate odôvodnil tým, že A. B. (ďalej len „vinník nehody“) v dôsledku ním zavinenej dopravnej nehody podľahol svojim zraneniam a následne žalobca vyplatil vdove C. B. vdovský dôchodok vo výške 7.443,95 eura za obdobie máj 2020 až september 2021 po jej zomrelom D. (vinníkovi nehody). Motorové vozidlo, vedené vinníkom nehody malo v čase nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného, preto si žalobca uplatnil predmetné vyplatené dávky vdovského dôchodku od žalovaného titulom regresu. Žalovaný oznámil žalobcovi, že refundácia vdovského dôchodku vyplácaná žalobcom C. B. nie je dôvodná zo zákonného poistenia v zmysle ust. § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP, pretože vinníkom nehody bol nebohý A. B.. Súd prvej inštancie konštatoval, že ustanovenie § 238 ods. 1 v spojení s ust. § 238 ods. 6 zákona o sociálnom poistení síce zakladá regresný nárok žalobcu voči tretím osobám, avšak za splnenia zákonných predpokladov. Výklad predmetných ustanovení predpokladá vznik škody tretej osobe, pričom v danom prípade k takej škode vo vzťahu k tretej osobe nedošlo. Vyplatený vdovský dôchodok manželke

vinníka nehody sa odvíja od ich manželského vzťahu, a preto je dôvodná aplikácia ust. § 5 ods. 1. písm. a) zákona o PZP. Súd prvej inštancie mal za to, že od danej tretej osoby je možné odvíjať prípadný nárok rodinných príslušníkov, t. j. dôvodnosť žalobcom uplatneného regresného nároku výplaty vdovského dôchodku vdove po poškodenom, ktorý zahynul následkom dopravnej nehody. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol na základe pomeru úspechu strán [§ 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], a preto ich priznal v rozsahu 100 % plne úspešnému žalovanému.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v celom rozsahu (výrok I. aj výrok II.) odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Predmetný rozsudok považoval za nesprávny z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP].

5. V odôvodnení svojho odvolania žalobca poukázal na skutočnosť, že je oprávnený žiadať náhradu škody priamo od poisťovateľa vinníka dopravnej nehody, vyplývajúcu z judikatúry s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 4Cdo/5/2020, zverejnené v Zbierke stanovísk NS SR pod sp. zn. SR 7/2021. Z dikcie ustanovenia § 238 ods. 1, 2 a 6 zákona o sociálnom poistení podľa neho žalobcovi nevyplýva, že škoda musí vzniknúť tretej osobe a v prípade, ak škodu spôsobí manžel osoby, ktorej bol vdovský dôchodok vyplatený, nárok na náhradu škody podľa ust. § 238 zákona o sociálnom poistení nevzniká. Žalobca poukázal na to, že si nenárokujú škodu, ktorá by vznikla vinníkovi dopravnej nehody alebo jeho manželke, ale domáha sa, aby žalovaný za poisteného vinníka nehody nahradil vyplatené náklady na dôchodkové dávky titulom regresu. Žalobca neuviedol žiadnu argumentáciu k nesprávosti II. výroku napadnutého rozsudku.

6. Žalovaný podaním zo dňa 11. decembra 2023 reagujúc na odvolanie žalobcu uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Podľa čl. 11 ods. 4 CSP, súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

8. Podľa čl. 15 ods. 1 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

9. Podľa čl. 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

10. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 379 ods. 1 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,

b) ide o nerozlučné spoločenské vzťahy podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,

c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

12. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

13. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

14. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

15. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Podľa § 238 ods. 1 po bodkočiarku zákona o sociálnom poistení, sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania.

17. Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP, ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorú utrpel vodič motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola škoda spôsobená.

18. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, prejednal odvolanie žalobcu v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP a cítiac sa viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

19. Odvolací súd mal zo súdneho spisu za preukázané, že žalobca sa žalobou zo dňa 30. marca 2023 domáhal voči žalovanému zaplata 7.443,95 eura ako aj náhrady trov konania z titulu nároku vyplývajúceho z náhrady škody. Z uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Komárne, Odbor kriminálnej polície Komárno ČVS: ORP – 244/1 – VYS – KN – 2020 DT zo dňa 31. decembra 2020

vyplýva, že bolo vedené trestné stíhanie voči A. B. z dôvodu ním spôsobenej dopravnej nehody, ktorá sa stala dňa 13. mája 2020. Vyššie citovaním uznesením bolo trestné stíhanie v danej veci zastavené z dôvodu úmrtia menovaného. Z potvrdenia o výške vyplatených dávok dôchodkového poistenia č. 665 917 6623 0 zo dňa 9. novembra 2021 mal odvolací súd za preukázané, že žalobca vyplatil C. B. vdovský dôchodok vo výške 7.443,95 eura za obdobie od 13. mája 2020 do 11. októbra 2021. Ďalej z oznámenia žalovaného zo dňa 26. januára 2022 vyplýva, že motorové vozidlo EČV: E. vedené vinníkom nehody bolo v čase nehody poistené zmluvou o povinnom zmluvnom poistení č. 6572532683. 20. V prvom rade odvolací súd konštatuje, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, avšak v rámci interpretácie, respektíve aplikácie príslušných právnych noriem uvádza nasledovné:

21. Právne posúdenie veci predstavuje činnosť súdu spočívajúcu v podriadení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Pri tejto činnosti súd rieši *questio iuris* (právne otázky), pričom ich riešeniu predchádza riešenie *questio facti* (skutkové otázky), respektíve zistenie skutkového stavu. Vo všeobecnosti sa za nesprávne považuje právne posúdenie, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (t. j. úplne opomenul aplikovať príslušnú právnu normu), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu (t. j. namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú), prípadne správne určenú právnu normu nesprávne interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

22. Odvolací súd poukazuje na to, že nárok Sociálnej poisťovne podľa ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení predstavuje jej samostatný regresný nárok, ktorý nie je nárokom na náhradu škody podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Predmetné ustanovenie má preto povahu *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnej úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku (*lex generalis*), majúce pri aplikácii prednosť [uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/109/2018 zo dňa 26. júna 2018].

23. Odvolací súd *in medias res* konštatuje, že z gramatického výkladu ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že škoda musí vzniknúť žalobcovi (Sociálnej poisťovni) a nie tretej osobe (viď slovné spojenie „Sociálna poisťovňa má právo na náhradu škody, ktorá jej vznikla“). Pre aplikáciu predmetného ustanovenia je potrebné skúmať splnenie obdobných podmienok ako v prípadoch náhrady škody (vznik škody, konanie tretej osoby, príčinná súvislosť medzi konaním tretej osoby a vznikom škody a zavinenie). Vo vzťahu k žalobcovi (Sociálnej poisťovni) vystupuje vinník nehody ako tretia osoba, škodca; škoda vznikla žalobcovi výplatou vdovského dôchodku manželke vinníka nehody, ktorý svojim úmrtím zapríčinil vznik predmetnej škody a tým je naplnená podmienka príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a konaním tretej osoby. Predmetné ustanovenie na jeho aplikáciu *inter alia* predpokladá aj „zavinené protiprávne konanie tretej osoby“. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie NS SR sp. zn. 3MCdo/19/2008 zo dňa 21. januára 2009, v ktorom bolo konštatované, že zavinené protiprávne konanie tretích osôb musí smerovať proti poberateľovi dávky. Pre priznanie regresných nárokov žalobcu, respektíve náhrady škody, je vždy rozhodujúcim prvkom zavinenie tretích osôb (viď slovné spojenie obsiahnuté v predmetnom ustanovení „v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania“). Ak vznik poisťencovho nároku na dávku nebol zapríčinený zavineným protiprávnym konaním tretej osoby, nemá žalobca v zmysle vyššie citovaného ustanovenia regresné právo na náhradu škody. Skutočnosť, že si vinník nehody svojím konaním zapríčinil smrť, nie je podľa názoru odvolacieho súdu možné považovať za zavinené protiprávne konanie voči jeho manželke (poberateľke dávky žalobcu), a preto má odvolací súd za to, že neboli naplnené zákonné predpoklady na aplikáciu predmetného ustanovenia. Na základe týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovi nevznikol ním uplatňovaný regresný nárok, respektíve nárok na náhradu škody voči žalovanému s poukazom na irelevantnosť existencie manželského vzťahu v danom prípade.

24. Na základe vyššie uvedených dôvodov má odvolací súd za to, že žalobcovi nevznikol nárok na náhradu škody podľa ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, a preto nebol dôvod na aplikáciu ust. § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP. Pre rozpor výkladu predmetného ustanovenia odvolací súd považuje za potrebné poskytnúť jasnú interpretáciu. V rámci gramatického výkladu citovaného ustanovenia sa výluka týka vodiča, ktorý sám sebe spôsobí škodu. Dané ustanovenie nepredpokladá vyplatenie škody vodičovi, ktorý si ju sám spôsobí svojím konaním a ani nepredpokladá o akú škodu ide. Ďalej odvolací súd konštatuje, že pri interpretácii právnej normy je potrebné vychádzať nielen z gramatického výkladu, ale aj z účelu právnej normy, poprípade zo samotného účelu právneho predpisu [viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) sp. zn. IV. ÚS 92/2012 zo dňa 10. mája 2012 a uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/13/2023 zo dňa 14. júna 2023]. Účelom zákona o PZP je poskytnúť náhradu škody tretej osobe, respektíve poškodenému, poisťovateľom za poistníka. Teda predpokladá existenciu škody, škodcu a poškodeného. V danom prípade vystupuje vo vzťahu k poisťovateľovi vinník nehody

ako škodca, ale aj ako poškodený, keďže spôsobil sebe škodu úmrtím. Žalobcu (Sociálnu poisťovňu) nie je možné považovať za poškodeného, ale za špeciálny subjekt, ktorý má právo regresu v prípade vzniku majetkovej ujmy ako dôsledku vyplácania dávok. V zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona o PZP vyplýva poistencovi z poistenia zodpovednosti právo voči jeho poisťovateľovi na náhradu regresu subjektom, ak bol poistenec povinný nahradiť týmto subjektom dávky. Vo vyššie uvedenom odseku (23.) odvolací súd de facto dospel k záveru, že vinník nehody nebol povinný nahradiť dávky vyplatené žalobcom. Ale aj za predpokladu, že by mal takúto povinnosť, bola by dôvodná aplikácia predmetnej výluky obsiahnutej v ust. § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP, pretože vinník nehody si sám sebe spôsobil škodu s prihliadnutím na gramatický výklad predmetného ustanovenia a vzhľadom na vyššie uvedený účel zákona. Iná situácia by nastala, keď by vinník nehody spôsobil škodu inému subjektu a ako dôsledok tohto konania by žalobca vyplatil dávku jeho pozostalému manželovi; v takom prípade by táto skutočnosť zakladala žalobcovi nárok na regres voči poisťovateľovi vinníka nehody, respektíve škodcu.

25. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie síce príslušné právne normy nesprávne interpretoval, respektíve aplikoval, ale dospel k správnym právnym záverom. Ratio decidendi napadnutého rozsudku bolo právne posúdenie neaplikovania ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pričom súd prvej inštancie zvolil následnú aplikáciu ust. § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie ipso facto o neaplikovateľnosti ust. § 238 ods. 1 zákona o sociálnom poistení z dôvodu, že neboli splnené zákonné predpoklady. Následnú aplikáciu ust. § 5 ods. 1 písm. a) zákona o PZP považuje odvolací súd už za nadbytočnú, pričom za predpokladu, že by boli splnené podmienky na aplikáciu predmetného ustanovenia zákona o sociálnom poistení, odvolací súd vysvetlil dôvodnosť aplikácie vyššie citovaného ustanovenia zákona o PZP (odsek 24.). Preto v rámci zachovania princípu hospodárnosti a rýchlosti konania upraveného v čl. 17 CSP a vzhľadom na účel kompetencií odvolacieho súdu, ktorým je aj inter alia doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, nepovažuje odvolací súd za správne zrušenie napadnutého rozsudku. Predmetný žalobcom namietaný odvolací dôvod predpokladá, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V tomto prípade nebol naplnený tento zákonný predpoklad, pretože nesprávnosť interpretácie príslušnej právnej normy súdom prvej inštancie nedosahuje takú intenzitu pochybenia, keďže súd prvej inštancie dospel k správnym právnym záverom o potrebe zamietnutia žaloby. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca neuviedol žiadnu argumentáciu k nesprávnosti II. výroku napadnutého rozsudku. V zmysle uvedených dôvodov odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu za nedôvodné.

26. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

27. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

28. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

29. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

30. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, odvolací súd mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

32. Súd takto rozhodol v pomere hlasov 3 : 0, a to s poukazom na ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 ods. 1 CSP a contrario).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.